BESCHOUWINGEN OVER HET RAPPORT PYTTERSEN.

DOOR

TJ. PYTTERSEN.

Naar aanleiding der beschouwingen over b.g.n. rapport door den heer B. J. Kluvers in het Januari-nummer van „De W. I. Gids”, wensch ik een enkele opmerking te maken.

In de eerste plaats dient niet uit het oog te worden verloren dat mijn oorspronkelijk uitgebreid concept-rapport waaraan veel cijfermateriaal, kaarten, waterpassingen en foto's waren toegevoegd terruggebracht is tot den tegenwoordigen beknopten vorm. De tweede stap, de onderzoekingen en proefnemingen, zou een meer uitgebreid rapport tot gevolg hebben, dat de stoot zou moeten geven, tot het tot standkomen van een exploratie-combinatie die onder gunstige voorwaarden een groot terrein bestaande uit verschillende grondtypen, geschikt dus voor een groote reeks cultures, in handen zou krijgen. Uit deze exploratie-combinatie zou te eeniger tijd een exploitatie-combinatie kunnen ontstaan. Ik zal daarop verder hier niet ingaan. Een m. i. onverantwoordelijke, weinig vooruitziende groep tracht de voorgestelde onderzoekingen en proefnemingen en de daaruit voortvloeiende niet genoemde te verhinderen, waardoor niet slechts het belang van Suriname geschaad wordt maar eveneens dat van onze ondernemers, van ons land.

Door het gieten van het rapport in den tegenwoordigen vorm, zijn enkele onderwerpen niet ter sprake gekomen.

Hun, die een onafhankelijk oordeel over het rapport wenschen te verkrijgen, kan ik slechts lezing ervan aanbevelen, terwijl ik verder kan verwijzen naar het antwoord aan den heer Kasteleyn op diens kritische beschouwing, hetwelk voorkomt in het nummer van 27 December 1922, van het weekblad „Economisch-Statistische Berichten”, en naar verschillende artikelen onder het hoofd „Opbouw” welke achtereenvolgens zullen verschijnen in „De W. I. Gids.”

Waar de kans gering schijnt, dat de oude verlaten en de sinds jaren niet benutte terreinen van bestaande plan terugge-tages

bracht zullen worden tot het domein, waar bij eventueelen opkoop van dergelijke plantages door een ondernemersgroep een hevige grondspeculatie zoude ontstaan die de grondprijzen belangrijk zou doen stijgen, zoodat het voordeel van de beschikking te verkrijgen over goedkoop grond voor die groep zou verdwijnen, waar verder de indeeling dier plantages zich in het algemeen niet leent voor moderne bedrijven, waar, voorzoover cacao en koffie betreft, nieuwe ondernemers genoodzaakt zouden zijn deze cultures te beginnen met veredeld materiaal en daarom de bestaande koffie- en cacaoaanplantingen voor hen geen, althans zeer weinig waarde zouden hebben, waar ten slotte die ondernemers verstandiger zouden doen de beschikking te verkrijgen over verschen vruchtbaren grond dan over gronden, welke sinds een lange reeks van jaren in cultuur zijn geweest, achtte ik het gewenscht uit te zien naar nieuwe streken waar alle gunstige factoren die Suriname de cultures biedt worden aangetroffen. Hieronder versta ik tevens die terreinen, die in stede van met zwaar- met licht bosch of gras en biesen bedekt zijn. Uit de oude literatuur kon ik bewijzen, dat dergelijke waardevolle gronden voorkomen; verklaringen van deskundige zijde bevestigden dit eveneens.

Over de bananencultuur heb ik geschreven, dat de Congo-soort eenige minder goede eigenschappen bezit, terwijl verder zich pas dan kapitaal voor een Canarische-bananencultuur beschikbaar zal stellen, wanneer meer inderdaad gunstige gegevens aanwezig zijn. Ik schreef dus niet als de heer K. mij laat zeggen: „Hij meent dat men er voor een eventueelen export zal aangewezen zijn op de Dwergbanaan, het product der Canarische eilanden, omdat de Congovariëteit eenige minder gunstige eigenschappen heeft.”

Mijn oordeel over de koffie- en cacaocultuur luidt ongunstig, en zal 't blijven doen, tenzij door het planten van veredeld materiaal de productie's aanzienlijk zullen stijgen. Waar de Studie-Commissie in haar rapport op blz. 66 schreef: „Onze commissie is van meening, dat de Liberiakoffie reeds voldoende bewezen heeft, een „geschikt en loonend gewas voor Suriname's alluviale gronden te „zijn. Onder de mits, wij behoeven het nauwelijks te herhalen, dat „de arbeidskwestie wordt opgelost, kan deze cultuur zeer worden „aanbevolen. Men zal erop berekend moeten zijn, dat de exploitatiekosten zullen stijgen, maar mag men ook verwachten, dat de „markt op een hooger niveau dan vóór den oorlog zal blijven”. Waar zij verder schrijft: „Het product heeft door de beperkte wereldproductie allengs een bevoorrechte marktpositie gekregen” meende ik te moeten waarschuwen tegen een te optimistische

voorstelling en nam ik daarom over hetgeen Prof. Stahel mededeelde en schreef ik verder: „Er zal echter rekening dienen te worden gehouden met de kans, dat door handige concurrentie de „vraag naar Liberia in die landen (waaronder de Scandinavische „tot kortgeleden gerekend werden, P.) zal verminderen, hetgeen „den prijs zal doen dalen. Hoe hoog die kans zal moeten worden „aangeslagen, is vooruit niet te zeggen”. Het viel mij verder op, dat op de Gouvernementsplantage „Slootwijk” uitbreiding der koffieaanplantingen niet geschiedde met veredeld materiaal.

Wat het mechanisch rooien van cassavewortelen betreft diene dat het bewezen is dat door kabeltractie getrokken werktuigen op Java riet op zwaren kleigrond geplant tot $\pm 1\frac{1}{2}$ voet diepte kan worden uitgegraven. Omtrent het mechanisch rooien van cassavewortelen, welke doorgaans op lichten grond geplant worden, behoeft men dus niet pessimist te zijn. Stap voor stap wint de landbouwtechniek veld en daarvan zullen de landen met voor cultures zeer gunstige factoren en een tekort aan werkkrachten profiteren, daardoor zullen die landen ten slotte een voorsprong krijgen op die streken, waar de lage kostprijzen der cultuurproducten in hoofdzaak afhankelijk waren van goedkoope werkkraft, te meer zoo de arbeidskosten aldaar stijgen.

Ten slotte nog een enkel woord over de suikercultuur. Zoolang de suikercultuur in Suriname op contractarbeiders is aangewezen, voor wie steeds werk aanwezig moet zijn, zullen de fabrieken het tegenwoordige systeem van werken niet kunnen wijzigen. Zij moeten op het oogenblik, dat de veldwerkzaamheden ten achter zijn, de campagne afbreken en alle vrijkomende arbeidskracht in den aanplant te werk stellen. Wil men dus met mechanisch veldwerk werkelijk een groot voordeel bereiken, dan moet practisch gesproken al dit werk mechanisch worden verricht. Kan zulks bereikt worden, dan zal hiervan het gevolg zijn: een langere campagne-duur, een betere benutting van de fabriek, hetgeen beteekent het vermalen van meer riet met eenzelfde fabrieksinstallatie. Tevens zal door het vervangen van levende- door mechanische kracht met één man een veel grooter terrein dan thans — een belanghebbende noemde een tienmaal grooter terrein — in cultuur kunnen worden gebracht.

Met planters en technici werd de oplossing dezer kwestie in haar geheelen omvang besproken en het was de bedoeling, dat de proeven zich over de geheele linie zouden uitstrekken; echter moest vóór alles vaststaan, dat het zwaarste werk mechanisch was te verrichten, zoodat dit op den voorgrond werd geplaatst. Een an-

dere indeeling der drainage dan de tegenwoordige zal noodig zijn en de kans bestaat dat in den grooten regentijd, welke ongeveer drie maanden duurt, het deel van het regenwater dat bij eb niet te loozen is middels pompen moet worden verwijderd.

Als steeds wordt ook hier weer een zich ontwikkelende nieuwe school tegengehouden door aanhangers eener oude, hetgeen tot gevolg zal hebben dat de eerste eenige jaren later dan anders zal zegevieren.

Voortgaande op de tot dusverre gevolgde manier zal men nooit het grootkapitaal voor de kolonie interesseeren.

Den Haag, Januari 1923.